

Apie rudenį, šaržus ir Marių Katiliškį

Kotryna KRAPTAVIČIŪTĖ

Rugsėjis – ypatingas laikas. Ne tik dėl rimstančios gamtos, rytais šalančių pirštų ir mistiško rūko virš Lėvens. Įrudenėjus, Pasvalio biblioteka rengia tradicinius savo vardo rašytojo Mariaus Katiliškio (1914–1980) skaitymus, minint Pasvalyje dirbusio kūrėjo gimtadienį. Šįmet praėjo jau dvidešimt septintieji. Kas trečius metus skelbiamas ir Bibliotekos premijos konkursas, skaitymų metu paskelbti jo laureatai.

Žinia apie kas trečius metus organizuojamą Pasvalio bibliotekos premijos konkursą pasiekė beveik visus Lietuvos kampelius, gautas rekordinis 51 darbas – rašiniai, skirti Mariaus Katiliškio kūrybai nagrinėti, bei originalioji kūryba. Kūrinius

Šaržistas Donatas Bilius taikliai pavaizdavo Marių Katiliškį (kuris ir pats gerai piešė) bei konkurso dalyvius.

vertino: Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalo „Šiaurietiški atsivėrimai“ redaktorė Agnė Grinevičiūtė, rašytoja Margarita Lužytė, lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Regina Grubinskienė, žurnalistas, bibliografas Sigitas Kanišauskas.

Renginį vedė Pasvalio jaunimo teatro-studijos „Drąma“ (rež. Asta Simonaitė) aktorės, salę energija užliejo Pasvalio muzikos mokyklos akordeonistų ansamblis (vad. Elona Rodžienė).

Leitmotyvu šįsyk tapo vaizdai. Peržiūrėjus filmuką, prisimintos neseniai Petro Vileišio gimnazijoje vykusios Mariaus Katiliškio įkvėptos komiksų dirbtuvės su animatoriumi Tomu Mitkumi – projekto-skaitymų ciklo „Pasvalio krašto įkvėpti“ dalis. Pasirodo, ir pats Marius Katiliškis turėjo gerą ranką – iš atminties popieriuje taikliai atvaizduodavo lankytojų miestų ir gatvių planus, yra likusių ir jo autportretų. Simboliška, jog skaitymų metu klausytojus stebėjo ir šaržus raitė šio žanro meistras Donatas Bilius. Tad kai kurie į namus parsinešė ir netikėtą dovaną.

Piniginiais prizais apdovanoti dešimt kūrėjų skirtingose kategorijose. Laureatais tapo: mokytoja iš Joniškio Alina Jonaitienė už esė „Pasivaikščiojimas su Mariumi Katiliškiu“, analizuojančią M. Katiliškio kūrybą, miškininkas ir rašytojas iš Naujosios Akmenės Vytautas Mykolas Almanis už esė „Apie rašytojus ir knygas“, pedagogė iš Zarasų Giedrė Mičiūnienė už miniatiūrų ciklą „Katiliškis“, šaknų Pasvalyje turinti klaidėdiškė psichiatrė, poetė Jūratė Sučylaitė už eilėraščių rinkinį „Langai į dangų, obelį ir sielą“. Paskatinamosiomis premijomis apdovanoti: joniškietė valstybės tarnautoja Aušra Lukšaitė-Lapinskienė už esė „Atostogų džiazas“, „Apie užrašų knygelę“, „Mano miestas“, kalbos redaktorė iš Vilniaus rajono Jurgita Pelėdaitė už apsakymą „Šiuokšlių karalius“, jonaviškė kultūros projektų vadovė

Pasvalio bibliotekos premijos laureatai iš visos Lietuvos Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje.

Kristina Jaskūnienė už eilėraščių rinkinį „Ašaroms ledėjant“. Pasvalio literatų klubo „Užuovėja“ įsteigtomis premijomis už eilėraščius, susijusius su M. Katiliškio gyvenimu ir kūryba, apdovanoti: žurnalistė iš Žagarės Loreta Ripskytė už ciklą „Žiemgaloje“, pasvalietis agronomas (šiuo metu – pensininkas) Algis Mačiukas už ciklą „Ilgesys tebesiaučia audra“ ir pasvalietė mokytoja Vlada Čirvinskienė už eilėraščių „Klevo meilės simfonija“.

Perestroikos laikais lietuviai savo rankų gaminiams prekiaavo nuo Kaliningrado iki čiuokčių žemės. Jie siuvo, mezgė ir viską iš jų tenykdėčiai gyventojai nupirkdavo. Pinigus į Lietuvą veždavo maišais ir išpampusiomis „tašėmis“. Kai kurie lietuviai tiek išvelnėjo, kad emė tyčiotis iš savo patiklių pirkėjų. Pavyzdžiui, ant džinsinio kostiumo juoko dėlei prisiuvo užrašą „kugelis“, o koks nors jakutas ar kirgizas mano, kad tai garsus firminis ženklas ir išdidžiai vaikšto po savo miestelį ar kaimą, kad visi matytų bei pavydėtų.

Pasvalio muzikos mokyklos akordeonistų ansamblis.

Dabar mūsų rašytojai (ypač moterys rašytojos) nesustodami rašo ir leidžia knygas lietuviškiems „kugeliams“. O ko nerašyti, jei „kugeliai“ nori tik tokių knygų. (V. M. Alma-

nis, ištrauka iš esė „Apie rašytojus ir knygas“)

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos archyvo nuotr.